

2018/101

ONTVANGEN 08 NOV. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
College van Bestuur
Postbus 5375
6802 EJ ARNHEM

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 05 NOV 2018

Betreft Besluit Macrodoelmatigheid hbo Bachelor Business Innovation

Onze referentie
1433907

Uw brief van
28 augustus 2018

Uw referentie
UITCVB18/23151

Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 28 augustus 2018, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 14 september 2018, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo bacheloropleiding Business Innovation als bekostigde opleiding te verzorgen in Arnhem.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 16 oktober 2018, kenmerk 2018/101, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo bacheloropleiding Business Innovation als bekostigde opleiding te verzorgen in Arnhem.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk onder 'Oneens met Duo'.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Onze referentie
1433907

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag

Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag

T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

OCW Advies nieuwe opleiding of nevenvestiging

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hogeschool van Arnhem en Nijmegen voltijd hbo bachelor Business Innovation Arnhem	2018/101	16/10/2018

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 28/03/2018 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna ook: de commissie) het voornemen ontvangen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (hierna: HAN) om de hbo bachelor Business Innovation als bekostigde opleiding te verzorgen te Arnhem (brief van 22/03/2018 met kenmerk UITCVB18/22432). De commissie was genoodzaakt de aanvraag buiten behandeling te stellen vanwege het moratorium op het aanbieden van nieuwe differentiaties tot 01/09/2018 zoals neergelegd in de 'Handreiking communicatie conversie bacheloropleidingen hoger economisch onderwijs' van juni 2017 van de Vereniging Hogescholen. Op 14/09/2018 heeft de commissie opnieuw het voornemen ontvangen van de HAN om de hbo bachelor Business Innovation als bekostigde opleiding te verzorgen te Arnhem (brief van 28/08/2018 met kenmerk UITCVB18/23151). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de HAN om de opleiding hbo bachelor Business Innovation als bekostigde opleiding te Arnhem te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo bachelor Business Innovation in Arnhem aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo bachelor in het Croho onderdeel Economie. De opleiding omvat 240 EC en wordt in voltijdvorm aangeboden.

De opleiding leidt studenten op tot innovatieve ondernemers met marktgerichte vaardigheden, traditionele businesskennis en focus op delivery. De opleiding is toegankelijk voor middelbare scholieren van het havo en vwo en houders van een internationaal Bacculaureate of vergelijkbaar. Afgestudeerden van de opleiding kunnen de rollen van business creator, innovatiefacilitator en innovatiemakelaar vervullen.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo bachelor Business Innovation aansluit op een arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte beroept aanvrager zich op prognoses van ROA, het door KBA uitgevoerde onderzoek voor de hbo bachelor Business Innovation van februari 2018, de 'Sectorrapportage Hoger Economisch Onderwijs (2013)', de 'Human Capital Agenda 2015', de 'Monitor topsectoren' van het CBS, de 'Concurrentie en Innovatiemonitor 2017' van het Erasmus Centre for Business Innovation, de 'Arbeidsmarktprognose 2017-2018' van het UWV en de 'Regionale economie' van het CBS.

In ROA's data is de hbo bachelor Business Innovation het meest verwant aan het opleidingstype bedrijfskunde en hrm. Deze opleidingscategorie bestaat onder andere uit de verwante bachelors International Business Innovation Studies en Advanced Business Creation (thans beiden: bachelor Business Innovation). De prognose voor afgestudeerden van opleidingen in deze categorie wordt door ROA getypeerd als matig. Het aantal verwachte baanopeningen tot 2022 ligt op 28.900 terwijl het aantal verwachte afgestudeerden op 42.300 ligt (zie Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose hbo bedrijfskunde en hrm.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
hbo bedrijfskunde en hrm	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		8600	4	0.7	laag
hbo bedrijfskunde en hrm	verwachte vervangingsvraag tot 2022		20300	10	1.5	laag
hbo bedrijfskunde en hrm	verwachte baanopeningen tot 2022		28900	14	2.1	erg laag
hbo bedrijfskunde en hrm	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		42300	20	3.1	gemiddeld
hbo bedrijfskunde en hrm	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	1.1				vrijwel geen
hbo bedrijfskunde en hrm	JTA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	1.1				matig

Bron: ROA AIS

Aanvrager heeft in ROA ook gekeken naar de arbeidsmarktprognose voor de beroepscategorieën adviseurs marketing, public relations en sales, bedrijfskundigen en organisatieadviseurs en tot slot managers commerciële en persoonlijke dienstverlening. Voor eerstgenoemde groep is het aantal verwachte baanopeningen tot 2022 erg laag (Tabel 2). Voor bedrijfskundigen en

organisatieadviseurs is het aantal verwachte baanopeningen gemiddeld (Tabel 3). Voor managers commerciële en persoonlijke dienstverlening is het aantal verwachte baanopeningen erg groot (Tabel 4). Gelet op de bedrijfskundige component binnen de opleiding, dient in het kader van de beroeps categorieën volgens de commissie ook de categorie managers zakelijke en administratieve dienstverlening te worden betrokken. Het aantal verwachte baanopeningen wordt in die categorie getypeerd als laag (Tabel 5).

De commissie kent meer gewicht toe aan de prognose van ROA die ziet op het opleidingstype (Tabel 1) dan aan de prognoses van ROA die zien op de beroepsgroepen (Tabellen 2 tot en met 5). Daartoe overweegt de commissie dat de opleidingscategorieën een beter beeld geven van de arbeidsmarkt omdat daarin zowel verwachte vacatureaantallen als de uitstroom uit opleidingen worden betrokken. In de beroeps categorieën wordt enkel een beeld van het aantal verwachte vacatures gegeven, zonder daarbij de uitstroom uit opleidingen te betrekken. Hoewel het aantal verwachte baanopeningen voor de beroeps categorie managers commerciële en persoonlijke dienstverlening erg hoog is, kan daarom niet louter op grond van deze prognose worden geconcludeerd dat een toekomstige arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de hbo bachelor Business Innovation.

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose adviseurs marketing, public relations en sales.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Adviseurs marketing, public relations en sales	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		6700	5	0.8	gemiddeld
Adviseurs marketing, public relations en sales	verwachte vervangingsvraag tot 2022		7700	6	0.9	erg laag
Adviseurs marketing, public relations en sales	verwachte baanopeningen tot 2022		14400	10	1.6	erg laag
Adviseurs marketing, public relations en sales	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.89				enige

Bron: ROA AIS

Tabel 3. Arbeidsmarktprognose bedrijfskundigen en organisatieadviseurs.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		11700	9	1.4	gemiddeld
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte vervangingsvraag tot 2022		20300	15	2.4	gemiddeld
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte baanopeningen tot 2022		32000	24	3.7	gemiddeld
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.84				groot

Bron: ROA AIS

Tabel 4. Arbeidsmarktprognose managers commerciële en persoonlijke dienstverlening.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Managers commerciële en persoonlijke dienstverlening	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		1600	17	2.6	erg hoog
Managers commerciële en persoonlijke dienstverlening	verwachte vervangingsvraag tot 2022		4400	46	6.5	erg hoog
Managers commerciële en persoonlijke dienstverlening	verwachte baanopeningen tot 2022		5900	62	8.4	erg hoog
Managers commerciële en persoonlijke dienstverlening	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.85				groot

Bron: ROA AIS

Tabel 5. Arbeidsmarktprognose managers zakelijke en administratieve dienstverlening.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		3500	5	0.8	gemiddeld
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte vervangingsvraag tot 2022		9600	13	2	laag
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte baanopeningen tot 2022		13100	17	2.7	laag
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.89				enige

Bron: ROA AIS

Aanvrager verwijst voorts naar het KBA onderzoek van februari 2018. Het onderzoek van KBA bestaat onder andere uit een enquête uitgezet onder 269 alumni van de verwante hbo bachelor Advanced Business Creation van Avans Hogeschool in Den Bosch (p. 11). Op deze enquête hebben 77 afgestudeerden gereageerd (p. 11). De stelling van aanvrager dat 79% van deze respondenten op dit moment een functie heeft waarbij de werkzaamheden aansluiten op het profiel van de business innovator (p. 14), betekent naar het oordeel van de commissie niet zonder meer dat sprake is van een toekomstige arbeidsmarktbehoefte voor afgestudeerden van de voorgenomen hbo bachelor Business Innovation. Verder betoogt aanvrager dat in het afzetgebied van de HAN behoefte is aan business. In dat kader noemt aanvrager de telefonische interviews met Arcadis, OostNL, Vitens, Startup Nijmegen, Dekra en initiatieven als Economic Board. De commissie heeft dit niet kunnen verifiëren omdat aanvrager niet heeft verwezen naar een specifieke pagina van het onderzoek van KBA dan wel een andere bron. De stelling dat Dominique Brinkhorst, projectleider smart business van de provincie Gelderland, en Mark van der Heijden, programmamanager onderwijs en arbeidsmarkt, vanuit hun positie zien dat een behoefte bestaat op de arbeidsmarkt aan business innovators, heeft de commissie om die reden evenmin kunnen verifiëren. Aanvrager stelt onder verwijzing naar het KBA onderzoek dat een totale vraag naar business innovators van 328 personen per jaar bestaat voor het afzetgebied van Hogeschool Avans in Den Bosch. Aanvrager gaat ervan uit dat de afzetmogelijkheden van de hbo bachelor Business Innovation in de regio van de HAN vergelijkbaar zullen zijn. De commissie merkt op dat dit cijfer blijkens het rapport van KBA is gebaseerd op schattingen die de alumni zelf hebben

gegeven over het verwachte aantal fte dat in de toekomst erbij zal komen (p. 19). Dit geeft weliswaar een indicatie van de vraag naar afgestudeerden op de arbeidsmarkt van de voorgenomen opleiding, maar biedt reeds gelet op de mogelijke subjectiviteit van deze schattingen onvoldoende overtuigingskracht om op basis daarvan een toekomstige arbeidsmarktbehoefte aannemelijk te achten. Voor zover aanvrager zich op het standpunt stelt dat aan het KBA onderzoek meer gewicht dient te worden toegekend dan aan de gegevens van ROA, deelt de commissie dit standpunt daarom niet.

Voorts stelt aanvrager aan de hand van de 'De Sectorrapportage Hoger Economisch Onderwijs 2013' (p. 30) en de 'Human Capital Agenda 2015' (p. 11) dat de vaardigheden van de business innovator relevant zijn voor de arbeidsmarkt. Naar het oordeel van de commissie betekent het bezitten van relevante vaardigheden voor de arbeidsmarkt niet dat derhalve ook sprake is van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Aanvrager brengt verder naar voren dat bedrijven toenemend investeren in onderzoek en ontwikkeling. Daartoe verwijst aanvrager naar de 'Monitor topsectoren' en de 'Concurrentie en Innovatiemonitor 2017'. Daarnaast stelt aanvrager, onder verwijzing naar de 'Arbeidsmarktprognose 2017-2018', dat de economie aantrekt en daarmee de werkgelegenheid toeneemt. In het kader van regionale factoren betoogt aanvrager dat afgestudeerden overal in het land werk kunnen vinden, dat de regionale economie groeit en dat de regio Twente/Achterhoek/Drenthe bovengemiddeld scoort wat betreft innovatieprestaties. Dit betoog berust op bijlage 4 van het KBA onderzoek, de 'Concurrentie en Innovatie Monitor 2017' en de 'Regionale economie 2016'. Het voorgaande leidt naar het oordeel van de commissie evenmin tot de conclusie dat daarmee een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo bachelor Business Innovation is aangetoond. De bovenstaande argumenten zijn van algemene aard en zien niet op een specifieke behoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. Daarbij komt dat aanvrager niet heeft verwezen naar concrete pagina's in de genoemde documenten. De commissie heeft deze argumenten daarom niet kunnen verifiëren.

Conclusie arbeidsmarktbehoefte

Op grond van het bovenstaande komt geen arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo bachelor Business Innovation naar voren. De aanvraag voldoet daarom niet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Aanvrager heeft niet betoogd dat het voornemen past bij het profiel van de instelling zoals beschreven in een door de rijksoverheid erkend sectorplan.

Vanaf 14/09/2018 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de HAN om de hbo bachelor Business Innovation in Arnhem aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Gelet op de inhoud van de opleiding, sluit de opleidingsnaam Business Innovation aan bij het bestaande aanbod van hbo bachelors Business Innovation. Dit bestaande aanbod betreft de voormalige hbo bachelors Advanced Business Creation van Avans Hogeschool in Den Bosch en International Business and Innovation Studies van Hogeschool INHolland in Diemen. Deze hbo bachelors zijn recentelijk in verband met de heo-conversie ondergebracht onder de naam Business Innovation. De voertaal van de opleiding is het Nederlands.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in de hiervoor genoemde verwante bekostigde opleidingen (Tabel 6). De instroom in verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod schommelt rond de 250 studenten per jaar.

Tabel 6. Instroom in verwante bachelors.

Opleiding	'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18
B Advanced Business Creation	190	136	188	155	169
B International Business Innovation Studies		91	109	87	99
eerstejaarsinstroom totaal	190	227	297	242	268

Bron: DUO, bewerking KBA Nijmegen

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van het KBA onderzoek. KBA heeft een enquête uitgezet onder bezoekers van twee open dagen van de Faculteit Economie en Management aan de HAN. Aanvrager verwacht in navolging van de resultaten van deze enquête dat 75 studenten zullen instromen (p. 30). De commissie acht deze prognose realistisch.

Aangezien door aanvrager een arbeidsmarktbehoefte bij criterium a niet is aangetoond, heeft aanvrager evenmin aangetoond dat er ruimte is in het opleidingsaanbod om de hbo bachelor Business Innovation binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Arnhem heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo bachelor Business Innovation te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.